

Právo a judikatúra v praxi

Výber z najzaujímavejších nových rozhodnutí súdov

Obsah:

- 1. K princípu viazanosti súdu inými rozhodnutiami za rovnakej alebo analogickej skutkovej situácie**
Rozsudok Krajského súdu v Trnave sp. zn. 25Co/214/2015 zo dňa 28. 9. 2016
- 2. Právo majiteľa bankovej platobnej karty požívať ochranu v zmysle spotrebiteľskej právnej úpravy vo vzťahu k banke**
Rozsudok Krajského súdu v Trnave sp. zn. 24Co/236/2016 zo dňa 19. 10. 2016
- 3. K povinnosti zmluvných strán vrátiť si vzájomné plnenia z neplatne uzatvorenej zmluvy**
Rozsudok Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 28 Cdo 2327/2016 zo dňa 8. 8. 2016
- 4. Riešenie problematiky domáceho násilia v kontexte neodkladného nariadenia**
Uznesenie Krajského súdu v Trnave sp. zn. 24Co/307/2016 zo dňa 18. 10. 2016
- 5. Stret OSP a nových procesnoprávných noriem pri tzv. „živých konaniach“**
Uznesenie Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 11CoP/325/2016 zo dňa 10. 10. 2016
- 6. K posúdeniu vzniku bezdôvodného obohatenia v dôsledku dispozície s prostriedkami na účte disponentom bez vedomia majiteľa bankového účtu**
Rozsudok Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 28 Cdo 3823/2015 zo dňa 1. 8. 2016
- 7. K počítaniu jednoročnej lehoty pri okamžitom skončení pracovného pomeru**
Rozsudok Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 21 Cdo 1673/2015 zo dňa 17. 8. 2016
- 8. K rozlišovaniu stupňov porušenia pracovnej povinnosti**
Rozsudok Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 21 Cdo 3060/2015 zo dňa 17. 8. 2016
- 9. K výberu práva zo zodpovednosti za vady vecí**
Rozsudok Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 33 Cdo 1847/2015 zo dňa 23. 8. 2016
- 10. Subjektívne určenie začiatku plynutia premlčacej doby**
Rozsudok Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 30 Cdo 421/2015 zo dňa 6. 9. 2016
- 11. Premlčanie samostatných nárokov na náhradu škody**
Rozsudok Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 30 Cdo 2007/2014 zo dňa 25. 8. 2016
- 12. K určeniu výšky bezdôvodného obohatenia z titulu užívania pozemku nad rámec spoluvlastníckeho podielu**
Rozsudok Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 28 Cdo 4454/2015 zo dňa 1. 8. 2016
- 13. Náhrada trov konania**
Rozsudok Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 21 Cdo 3918/2015 zo dňa 25. 8. 2016
- 14. K určovaniu výšky bezdôvodného obohatenia**
Rozsudok Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 28 Cdo 4162/2015 zo dňa 1. 8. 2016
- 15. Definícia pojmu „týranie“ a páchanie trestného činu „po dlhší čas“**
Uznesenie Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 1Tos/106/2016 zo dňa 9. 11. 2016

1. K princípu viazanosti súdu inými rozhodnutiami za rovnakej alebo analogickej skutkovej situácie

Rozsudok Krajského súdu v Trnave sp. zn. 25Co/214/2015 zo dňa 28. 9. 2016

Anotácia:

Ťažiskom sporu a tiež odvolacieho konania bolo vyriešenie predbežnej otázky, či osoba, ktorá popísala zmluvu o prevode nehnuteľností bola v čase prevodu daných nehnuteľností konateľom žalobcu 2 a teda osobou oprávnenou robiť za neho právne úkony. V spore sa rieši posúdenie, či došlo k ich účinnému prevodu zo žalobcu 2 na inú spoločnosť a nadväzne z tejto spoločnosti na žalovaného, ktorý je aktuálne ako vlastník predmetných nehnuteľností zapísaný v katastri nehnuteľností.

Právna veta:

Pre posúdenie významu prejudiciálnej otázky vyriešenej v inom, svojim predmetom súvisiacom konaní medzi tými istými stranami, pre ktoré je výrok rozsudku záväzný platí, že ani súd nemôže vychádzať z iného záveru o (ne)existencii nároku, o ktorom už bolo právoplatne rozhodnuté a túto otázku nemôže sám v inom konaní znovu posudzovať ani ako otázku predbežnú. Pre súdy je totiž výrok právoplatného rozsudku záväzný, ak posudzujú ako predbežnú otázku medzi stranami právne vzťahy, ktoré už boli právoplatne vyriešené súdnym rozhodnutím.

Právna oblasť: Civilné procesné právo

Právny inštitút: Viazanosť súdu inými rozhodnutiami, Právoplatnosť rozsudku a vykonateľnosť rozsudku, Subjektívna záväznosť rozsudku

Súvisiace predpisy a ustanovenia: pre SR: 160/2015 Z. z. – § 193, § 194 ods. 1 a ods. 2, § 226, § 228 ods. 1, § 230

2. Právo majiteľa bankovej platobnej karty požívať ochranu v zmysle spotrebiteľskej právnej úpravy vo vzťahu k banke

Rozsudok Krajského súdu v Trnave sp. zn. 24Co/236/2016 zo dňa 19. 10. 2016

Anotácia:

Žalovaná podpísala formulárovú predtlač uznania dlhu a uzatvorenia splátkového kalendára za kartové operácie a úroky spojené s vedením účtu. Predmetom konania je posúdenie, či i ten, kto ako spotrebiteľ uzavrel zmluvu o vydaní a používaní bankovej platobnej karty, na základe ktorej čerpal peňažné prostriedky poskytnuté bankou z účtu prostredníctvom bankovej platobnej karty, má právo na ochranu prostredníctvom zákonných ustanovení prijatých na ochranu spotrebiteľa.

Právna veta:

I ten, kto ako spotrebiteľ uzavrel zmluvu o vydaní a používaní bankovej platobnej karty, na základe ktorej čerpal peňažné prostriedky poskytnuté bankou z účtu prostredníctvom bankovej platobnej karty, má právo na ochranu formou zákonných ustanovení prijatých na ochranu spotrebiteľa.

Právna oblasť: Občianske právo hmotné, Ochrana spotrebiteľa

Právny inštitút: Spotrebiteľské zmluvy, Zabezpečenie záväzkov spotrebiteľa

Súvisiace predpisy a ustanovenia: pre SR: 250/2007 Z. z. – § 5b, 40/1964 Zb. – § 54 ods. 1

3. K povinnosti zmluvných strán vrátiť si vzájomné plnenia z neplatne uzatvorenej zmluvy

Rozsudok Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 28 Cdo 2327/2016 zo dňa 8. 8. 2016

Anotácia:

Súd uložil žalovanému zaplatiť žalobcovi čiastku 547 500 Kč s úrokom. Súd zistil, že žalobca ako kupujúci uzavrel so žalovaným (predávajúcim) kúpnu zmluvu, ktorej predmetom bol obraz, za ktorý žalovanému zaplatil 550 000 Kč. Po zapožičaní obrazu vyšlo najavo, že obraz bol vo vlastníctve inej osoby, ktorej bol odcudzený a bol zaistený ako dôkaz trestnej činnosti a uložený do súdnej úschovy. Na základe uznesenia súdu bol vrátený právnej nástupkyňi pôvodného vlastníka.

Právna veta:

Ak účastníci uzavreli kúpnu zmluvu, vznikol medzi účastníkmi synalagmatický záväzok v zmysle ustanovenia § 457 OZ, pretože obidve zmluvné strany si podľa kúpnej zmluvy plnili (predávajúci prevzal kúpnu cenu a kupujúci prevzal predmetnú hnutelnú vec) a boli teda povinné si tieto plnenia spôsobom podľa § 457 OZ vzájomne vrátiť. Rozhodujúce je vždy, čo bolo podľa zmluvy plnené a o čo sa teda každý z nich obohatil v dobe, keď bezdôvodné obohatenie vzniklo; na charaktere synalagmatického záväzku nič nemení okolnosť, že predmetná hnutelná vec bola vrátená nie zmluvnému partnerovi, ale skutočnému vlastníkovi (k tomu porovnaj napr. rozsudok Najvyššieho súdu zo dňa 25. 5. 2000, sp. zn. 25 Cdo 2432/99; alebo uznesenie sp. zn. 25 Cdo 663/2005, podľa ktorých „kupujúci z neplatnej zmluvy tým, že vec vydá nie účastníkovi zmluvy, ale priamo vlastníkovi, splní povinnosť vydať vec vlastne za predávajúceho, a tým taktiež súčasne splní aj svoju povinnosť, ktorá mu vyplýva zo synalagmatického záväzku voči predávajúcemu, ktorý nie je vlastníkom prevádzanej veci“).

Právna oblasť: Občianske právo

Právny inštitút: Bezdôvodné obohatenie

Súvisiace predpisy a ustanovenia: pre SR: 40/1964 Zb. – § 451, § 457

4. Riešenie problematiky domáceho násilia v kontexte neodkladného nariadenia

Uznesenie Krajského súdu v Trnave sp. zn. 24Co/307/2016 zo dňa 18. 10. 2016

Anotácia:

Z obsahu spisu v prejednávanej veci je zrejmé, že žalobca odvodzuje svoju požiadavku na neodkladnú úpravu jednak z tvrdých okolností opakovaného porušovania dobrých mravov žalovanou vo vzťahu k nemu ako darcovi spoluvlastníckeho podielu na predmetnej nehnuteľnosti, jednak z okolnosti existencie nebezpečenstva bezprostredne mu hroziacej ujmy spočívajúcej v dopúšťaní sa psychického a fyzického násilia žalovanou voči nemu.

Právna veta:

Neodkladné opatrenie podľa § 325 ods. 2 písm. e) CSP je účinným prostriedkom preventívneho riešenia problematiky násilia a patrí medzi právne nástroje, ktoré umožňujú rýchlú právnu úpravu situácie, ktorá smeruje k ochrane osôb, ktoré sa ocitnú v pozícii obetí domáceho násilia. Právo nebyť vystavený násiliu alebo jeho bezprostrednej hrozbe je základným ľudským právom. Právo každej osoby na ochranu pred akoukoľvek formou násilia vyplýva nielen z Ústavy Slovenskej republiky, ale aj z medzinárodných zmlúv, ktorými je Slovenská republika viazaná, napr. Všeobecná deklarácia ľudských práv, Medzinárodný pakt občianskych a politických právach, Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd, Deklarácia OSN o odstránení násilia páchaného na ženách a iné. Za násilie je pritom potrebné považovať akýkoľvek útok vedený voči fyzickej osobe alebo aj psychickej integrite človeka, ktoré spôsobuje tejto osobe ujmu. Preto v súvislosti s domácim násilím je mimoriadne dôležité minimalizovať kontakt násilníka s obeťou, keďže najvhodnejší priestor má násilník v domácom prostredí obeť. Z uvedeného dôvodu bolo aj sformulované neodkladné opatrenie v zmysle § 325 ods. 2 písm. e) CSP [tiež § 325 ods. 2 písm. f), g), h) CSP], ktorého účelom je poskytnúť oprávnenej strane neodkladnú ochranu, prípadne zabrániť ďalšiemu zhoršovaniu jej postavenia aj za cenu, že skutkový stav veci nie je náležite zistený. Pred nariadením neodkladného opatrenia podľa ustanovenia § 325 ods. 2 písm. e) CSP preto postačuje, ak je osvedčené dôvodné podozrenie z násilia. Osvedčenie dôvodného podozrenia z násilia znamená, že súd pomocou ponúknutých dôkazných prostriedkov zisťuje najvýznamnejšie skutočnosti (teda nie všetky rozhodujúce), pričom postačuje, že osvedčená skutočnosť sa mu vzhľadom na všetky okolnosti javí ako nanajvýš pravdepodobná.

Právna oblasť: Civilné právo procesné

Právny inštitút: Neodkladné opatrenie

Súvisiace predpisy a ustanovenia: **pre SR:** 160/2015 Z. z. – § 325 ods. 2 písm. e)

5. Stret OSP a nových procesnoprávných noriem pri tzv. „živých konaniach“

Uznesenie Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 11CoP/325/2016 zo dňa 10. 10. 2016

Anotácia:

Okresný súd ustanovil Mesto Považská Bystrica za opatrovníka. Svoje rozhodnutie odôvodnil § 191b ods. 2 zákona č. 99/1963 Zb. Proti tomuto uzneseniu podal odvolanie ustanovený opatrovník. Procesné ustanovenia v konaniach v niektorých statusových veciach fyzických osôb (akým je i predmetné konanie) sú od 1. 7. 2016 upravené zákonom č. 161/2015 Z. z. Z uvedeného dôvodu odvolací súd skúmal časovú koexistenciu skoršej právnej úpravy – zákona č. 99/1963 Zb. Občianskeho súdneho poriadku a novej právnej úpravy – zákona č. 161/2015 Z. z. Civilného mimosporového poriadku.

Právna veta:

Procesné právo na rozdiel od hmotného práva v prípade stretu novej a starej právnej úpravy je charakterizované princípom okamžitej aplikability nových procesnoprávných noriem na všetky konania prebiehajúce na súde a začaté podľa doterajších (zrušených) predpisov. Navyiac, princíp okamžitej aplikability procesných noriem je komplementárny s osobitným pravidlom v podobe zachovania účinkov procesných úkonov vykonaných v „živých“ konaniach podľa zrušenej právnej úpravy, nazývaný aj ako princíp justifikácie účinkov procesných úkonov. Obsahom tohto princípu je skutočnosť, že procesné úkony subjektov súdneho konania vykonané počas platnosti a účinnosti skoršieho právneho predpisu sa vo sfére svojich účinkov prejavujú s relevanciou pre konanie samostatné aj počas účinnosti nového procesného predpisu.

Právna oblasť: Civilné procesné právo

Právny inštitút: Prechodné ustanovenia, Účinnosť právnych predpisov

Súvisiace predpisy a ustanovenia: **pre SR:** 161/2015 Z. z. – § 395 ods. 1 a ods. 2, § 2 ods. 1

6. K posúdeniu vzniku bezdôvodného obohatenia v dôsledku dispozície s prostriedkami na účte disponentom bez vedomia majiteľa bankového účtu

Rozsudok Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 28 Cdo 3823/2015 zo dňa 1. 8. 2016

Anotácia:

Spor sa týka vymedzenia subjektov vzťahu z bezdôvodného obohatenia, ktoré vzniklo v dôsledku dispozícií disponenta s prostriedkami na účte bez súhlasu majiteľa účtu samotného.

Právna veta:

Ak bude medzi osobou s dispozičným oprávnením a tým, komu adresovala peniaze z predmetného účtu, platný a účinný právny dôvod pre uvedené plnenie, nebude na veriteľa, ktorý obdržal v dôsledku pokynu svojho dlžníka daný obnos, v zásade priliehavé pozerať ako na bezdôvodne obohateného. Súčasne taktiež nemožno opomenúť, že sa v dôsledku transféru prostriedkov do sféry disponentovho veriteľa znižujú aktíva majiteľa účtu, z ktorého je daný obnos odpisovaný, a naopak sa zlepšuje majetková situácia osoby s dispozičným oprávnením, ktorá je zbavená pasív v podobe dlhu, ktorý bol popísaným spôsobom uhradený. Keďže je uvedený prospech zreteľne previazaný s ujmom majiteľa účtu (v podobe zmenšenia jeho pohľadávky), javí sa ako prirodzený záver, že pri absencii právom aprobovaného dôvodu pre tento presun majetkových hodnôt by sa medzi ním a disponentom mohol utvoriť záväzok z bezdôvodného obohatenia (potencialitu, že sa osobe s dispozičným právom dostane na úkor majiteľa účtu prospachu, ak uskutoční bez dohody s ním prevod zložených prostriedkov v prospech iného). Platí pritom, že samotná existencia dispozičného oprávnenia nezakladá adekvátny titul pre plnenie medzi tým, pre koho je účet vedený a subjektom, ktorému je zverené právo s prostriedkami na ňom uloženými nakladať. Premietnutím do kontextu riešenej kauzy možno formulovať záver, že tu bol titul, na základe ktorého mala žalovaná od XX obdržať spornú sumu, nedostalo by sa jej za daných okolností prijatím tejto čiastky bezdôvodného obohatenia ani v prípade, že by jej tieto prostriedky menovaný poukázal bez súhlasu žalobcu z jeho účtu, ku ktorému by mal dispozičné oprávnenie.

Právna oblasť: Občianske právo

Právny inštitút: Bezdôvodné obohatenie

Súvisiace predpisy a ustanovenia: pre SR: 40/1964 Zb. – § 451
pre ČR: 40/1964 Sb. – § 451

7. K počítaniu jednoročnej lehoty pri okamžitom skončení pracovného pomeru

Rozsudok Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 21 Cdo 1673/2015 zo dňa 17. 8. 2016

Anotácia:

Žalovaný oznámil žalobkyni, že s ňou okamžite končí pracovný pomer vzhľadom k tomu, že údajne odišla k lekárovi a odvtedy nedochádza do zamestnania. Žalobkyňa sa žalobou domáhala, aby súd určil, že uvedené okamžité skončenie pracovného pomeru je neplatné, keďže k nemu došlo až po uplynutí zákonnej lehoty. Súd rozsudkom žalobu zamietol, pričom vychádzal zo zistení, že žalobkyňa nedala žalovanému na vedomie, či i naďalej ostáva pracovne neschopnou. Žalovaný ju mal niekoľkokrát vyzvať, aby sa dostavila na schôdzku, avšak na žiadny z termínov nereagovala.

Právna veta:

Z uvedeného vyplýva, že ak spočíva dôvod k okamžitému zrušeniu pracovného pomeru v dlhodobom porušovaní rovnakých povinností vyplývajúcich z právnych predpisov vzťahujúcich sa k zamestnancom vykonávanej práci (v trvajúcom porušovaní rovnakej povinnosti zamestnancom) – ako to bolo v posudzovanom prípade – je potrebné vychádzať z toho, že jednoročná lehota neskončí skôr, než po uplynutí jedného roku odo dňa nasledujúceho po poslednom takomto porušení povinnosti (neospravedlnená absencia). Opačný názor, ktorý odvíja začiatok plynutia tejto jednoročnej lehoty od okamihu, kedy zamestnanec ešte len začal porušovať svoju povinnosť „konať osobne práce podľa pracovnej zmluvy v rozvrhutej týždennej pracovnej dobe“, by v svojich dôsledkoch vlastne znamenal, že implicitne vylučuje, aby ďalšie neospravedlnené absencie po uplynutí jedného roku nasledujúce boli posúdené ako protiprávne porušenie základných povinností zamestnanca vyplývajúcich z právnych predpisov vzťahujúcich sa k ním vykonávanej práci.

Právna oblasť: Pracovné právo

Právny inštitút: Pracovný pomer – okamžité skončenie pracovného pomeru

Súvisiace predpisy a ustanovenia: pre SR: 311/2001 Z. z. – § 68 ods. 2
pre ČR: 262/2006 Sb. – § 58 ods. 1

8. K rozlišovaniu stupňov porušenia pracovnej povinnosti

Rozsudok Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 21 Cdo 3060/2015 zo dňa 17. 8. 2016

Anotácia:

Dopisom žalovaná oznámila žalobkyni, že jej dáva výpoveď z pracovného pomeru z dôvodu sústavného menej závažného porušovania povinností vyplývajúcich z právnych predpisov vzťahujúcich sa na žalobkyňou vykonávanú prácu učiteľky materskej školy.

Právna veta:

Nižší stupeň intenzity porušenia pracovných povinností ako je menej závažné porušenie Zákonník práce neupravuje; každé porušenie pracovných povinností, ktoré nedosahuje intenzitu porušenia zvlášť hrubým spôsobom alebo závažného porušenia pracovnej povinnosti, je preto vždy menej závažným porušením pracovnej povinnosti. Menej závažné porušenia pracovných povinností sú dôvodom k výpovedi z pracovného pomeru len vtedy, ak ide o sústavné zavinené porušovanie zamestnancových pracovných povinností a ak bol zamestnanec v dobe posledných šiestich mesiacoch v súvislosti s porušením pracovnej povinnosti písomne upozornený na možnosť výpovede.

O sústavné menej závažné porušovanie pracovných povinností ide vtedy, ak sa zamestnanec dopustil najmenej troch porušení pracovných povinností, ktoré nedosahujú intenzitu zvlášť hrubého alebo závažného porušenia pracovných povinností, medzi ktorými je primeraná časová súvislosť. O sústavné porušovanie pracovných povinností z hľadiska primeranej časovej súvislosti ide vtedy, ak nadväzuje jedno porušenie pracovných povinností na druhé (ďalšie) tak (v takom časovom intervale), že sa dá hovoriť o slede jednotlivých na seba nadväzujúcich porušení pracovných povinností. Zákonník práce nestanovuje, pri ktorom menej závažnom porušení pracovnej povinnosti je potrebné zamestnanca písomne upozorniť na možnosť výpovede. Je teda potrebné vyvodiť, že zamestnávateľ musí písomne upozorniť na možnosť výpovede najneskôr pri menej závažnom porušení pracovnej povinnosti, ktoré predchádzalo menej závažnému porušeniu, po ktorom nasledovala výpoveď.

Právna oblasť: Pracovné právo

Právny inštitút: Porušenie pracovnej disciplíny, výpoveď

Súvisiace predpisy a ustanovenia: **pre SR:** z. č. 311/2001 Z. z. – § 63 ods. 1 písm. e), § 68 ods. 1 písm. b)
pre ČR: z. č. 262/2006 Sb. – § 52 písm. g)

9. K výberu práva zo zodpovednosti za vady veci

Rozsudok Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 33 Cdo 1847/2015 zo dňa 23. 8. 2016

Anotácia:

Žalobkyňa uzavrela ako kupujúca so žalovanými ako predávajúcimi kúpnu zmluvu o prevode vlastníctva bytovej jednotky vrátane podielov na spoločných častiach domu a pozemkoch. Žalobkyňa reklamovala plesne na obvodových lištách podlahy a iné vady v byte. Žalovaní sa zaviazali kompenzovať vady čiastkou 10 230 Kč. Žalobkyňa následne reklamovala ďalšie vady, ktoré boli odstránené v dohodnutých termínoch. Žalobkyňa vytkla ďalšiu vadu ohľadom plesní, túto však žalovaní neuznali po tom, čo na základe kontrolného merania vlhkosti špecializovanou firmou nebola v byte vlhkosť zistená.

Právna veta:

K zabráneniu zániku (preklúzie) práva zo zodpovednosti za vady veci predanej v obchode uplynutím záručnej doby nestačí v jej priebehu vadu predávajúcemu vytknúť (reklamovať), ale je nutné, aby kupujúci v tejto lehote zároveň uviedol, aké právo z dôvodu reklamovanej vady voči predávajúcemu uplatňuje. Možno zhrnúť, že práva zo zodpovednosti za vady predanej veci v obchode, pre ktoré platí (zákonná alebo zmluvná) záručná doba zaniknú, ak neboli uplatnené v záručnej dobe. Ak predávajúci neuspokojí právo, ktoré bolo uplatnené v záručnej dobe, môže sa kupujúci domáhať ochrany žalobou na súde. Premlčanie tohto práva nastane uplynutím troch rokov odo dňa, kedy bolo uplatnené u predávajúceho. Podstatné pre úspech uplatneného nároku je naplnenie troch podmienok – či reklamovaná vada skutočne vadou je, či sa vyskytla na predávanej veci v dobe uplatnenia práva zo zodpovednosti za vady v záruke a či má takú povahu, aká je pre uplatnenie kupujúcim zvoleného práva vyžadovaná; pritom sa nerozlišuje, tak ako pri všeobecnej úprave, medzi vadami skrytými a zjavnými, ale medzi vadami odstraniteľnými a neodstraniteľnými. Kupujúci si môže vybrať niektoré z viacerých práv zo zodpovednosti za vady tam, kde to zákon pripúšťa. Ak vykoná kupujúci voľbu a uplatní jedno z viacerých možných práv, je týmto prejavom vôle viazaný a nemôže jednostranne voľbu práva zo zodpovednosti za vady meniť. V prípade vady, ktorú možno odstrániť, má kupujúci len právo na odstránenie vady. Možnosť žiadať primeranú zľavu z ceny veci alebo odstúpiť od zmluvy prichádza v úvahu iba vtedy, ak vzhľadom k povahe vady je neúmerné požadovať výmenu veci alebo jej súčasť (§ 622 odst. 1 veta druhá a tretia OZ). Podľa ustálenej súdnej praxe možno iné než už v zákonnej lehote u predávajúceho uplatnené právo zo zodpovednosti za tú istú vadu požadovať iba vtedy, pokiaľ by pôvodne uplatnené právo zaniklo pre nemožnosť plnenia alebo keby vada, pre ktorú bolo uplatnené, nadobudla nový charakter, napr. odstraniteľná vada by sa stala – objektívne alebo subjektívne (t. j. tým, že predávajúci neodstránil vadu „včas“), – neodstraniteľnou.

Právna oblasť: Občianske právo hmotné

Právny inštitút: Kúpna a zámenná zmluva – zodpovednosť za vady predanej veci

Súvisiace predpisy a ustanovenia: **pre SR:** 40/1964 Zb. – § 619 a nasl.

10. Subjektívne určenie začiatku plynutia premlčacej doby

Rozsudok Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 30 Cdo 421/2015 zo dňa 6. 9. 2016

Anotácia:

Po právnej stránke súdy oboch stupňov dospeli k záveru, že právo žalobkyne je premlčané. Za subjektívne určený začiatok plynutia premlčacej doby považovali deň nasledujúci po dni, kedy bola vystavená faktúra, v ktorej obhajca vyčíslil čiastku, ktorú od žalobkyne požadoval. Okolnosť, že si žalobkyňa s obhajcom dodatočne dohodla posunutie dňa splatnosti faktúry, nemôže „odložiť“ začiatok plynutia premlčacej doby, pretože by tým bol popretý samotný účel premlčania.

Právna veta:

Subjektívne určeným začiatkom plynutia premlčacej doby v prípade nákladov na obhajobu je až deň, kedy tieto náklady boli uhradené (v prípade úhrady v splátkach deň úhrady každej jednotlivej splátky), pretože až týmto dňom vznikla škoda, a preto najskôr tento deň sa poškodený mohol o vzniku škody dozvedieť.

Právna oblasť: Občianske právo

Právny inštitút: Premlčanie

Súvisiace predpisy a ustanovenia: **pre SR:** 514/2003 Z. z. – § 19

pre ČR: 82/1998 Sb. – § 32

11. Premlčanie samostatných nárokov na náhradu škody

Rozsudok Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 30 Cdo 2007/2014 zo dňa 25. 8. 2016

Anotácia:

Ovolyací súd založil svoje rozhodnutie na závere, že škoda žalobkyni vznikla až na základe komplexu nezákonných rozhodnutí (nie z každého nezákonného rozhodnutia zvlášť) a v súvislosti s týmto záverom posúdil námietku premlčania.

Právna veta:

Ako úplne samostatné nároky na náhradu škody je nutné považovať nároky z rôznych oddeliteľných škodných udalostí, i keď k nim došlo medzi tými istými subjektami, a to aj keby išlo o opakovanie porušenia právnej povinnosti. Pre rozlíšenie, či ide o jediný nedeliteľný nárok na náhradu škody alebo o viac samostatných nárokov, je rozhodujúca práve oddeliteľnosť škodných udalostí. Škodu vznikajúcu a narastajúcu pokračujúcim porušovaním tej istej právnej povinnosti nemožno považovať za predmet jediného nedeliteľného nároku na náhradu škody, ktorý by vznikal najskôr od ukončenia porušovania právnej povinnosti alebo od dovŕšenia celkovej škody, ale je potrebné v týchto prípadoch rozhodovať o samostatných čiastkových nárokoch, pre vymedzenie ktorých je potrebné zistiť časový priebeh vzniku a narastania škody.

Právna oblasť: Občianske právo, Správne právo

Právny inštitút: Premlčanie

Súvisiace predpisy a ustanovenia: **pre SR:** 514/2003 Z. z. – § 19

pre ČR: 82/1998 Sb. – § 32

12. K určaniu výšky bezdôvodného obohatenia z titulu užívania pozemku nad rámec spoluvlastníckeho podielu

Rozsudok Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 28 Cdo 4454/2015 zo dňa 1. 8. 2016

Anotácia:

Súd rozsudkom uložil žalovanému zaplatiť žalobkyni určenú čiastku s príslušenstvom. Žalobkyňa sa v konaní domáhala náhrady za to, že žalovaný bol v rozhodnom období výlučným užívateľom v žalobe špecifikovaných pozemkov v rovnomernom podielovom spoluvlastníctve žalobkyne (respektíve právneho predchodcu) a žalovaného bez toho, aby žalobkyni poskytol za užívanie spoločnej veci nad rámec svojho spoluvlastníckeho podielu finančnej kompenzácie.

Právna veta:

Pri určení čiastky, o ktorú sa takto na úkor žalobkyne obohatil žalovaný užívaním pozemku nad rámec svojho spoluvlastníckeho podielu, je potom potrebné postupovať v súlade s príslušnými zákonnými ustanoveniami (t. j. § 451 a nasl. OZ) i ich výkladom v ustálenej judikatúre, ktorá sa prikláňa k tomu, že peňažná náhrada za užívanie veci bez právneho dôvodu musí byť poskytnutá vo výške (spravidla) obvyklého nájomného vynakladaného za užívanie rovnakej alebo obdobnej veci v danom mieste, čase a za porovnateľných podmienok, pričom tento záver je plne aplikovateľný aj pri posudzovaní prospechu nadobudnutého užívaním veci nad rámec spoluvlastníckeho podielu bez právneho dôvodu.

Právna oblasť: Občianske právo

Právny inštitút: Bezdôvodné obohatenie

Súvisiace predpisy a ustanovenia: **pre SR:** 40/1964 Zb. – § 451 a basl.

pre ČR: 40/1964 Sb. – § 451 a nasl.

13. Náhrada trov konania

Rozsudok Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 21 Cdo 3918/2015 zo dňa 25. 8. 2016

Anotácia:

V prejednávanej veci boli účastníkmi záložnej zmluvy, ktorou malo byť zriadené záložné právo k nehnuteľnostiam v spoločnom vlastníctve manželov žalobkyňa a K. V., ako záložní dlžníci obaja manželia, pričom – ako vyplýva zo skutkových zistení súdov – žalobkyňa v dobe podpisu tejto záložnej zmluvy trpela duševnými poruchami (miernou kognitívnou poruchou a anxióznou-depresívnou poruchou), ktoré mali vplyv na jej konanie a rozhodovanie v tom smere, že žalobkyňa bránila vyvinúť a prejavíť svoju vlastnú vôľu pri uzatváraní zmluvy (a teda svoje konanie pri uzatváraní zmluvy ovládnuť), a ktoré ju preto robili k tomuto právnomu úkonu v zmysle ustanovenia § 38 ods. 2 OZ neschopnú. Záver odvolacieho súdu, že záložná zmluva je z tohto dôvodu absolútne neplatná a že predmetné nehnuteľnosti nie sú zaťažené záložným právom, ktoré malo podľa tejto zmluvy vzniknúť je preto v súlade so zákonom. Rozhodnutie rieši posúdenie miery úspechu v tomto konaní pre rozhodnutie o náhrade trov konania.

Právna veta:

Ak súd vyhovel žalobe o určenie, že nehnuteľnosti nie sú zaťažené záložným právom, a ak zamietol spoločne prejednávajú žalobu o určenie neplatnosti záložnej zmluvy pre nedostatok naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení v zmysle § 80 písm. c) o. s. r., nemožno bez ďalšieho uzatvoriť, že žalobca i žalovaný mali vo veci len čiastočný úspech a že preto žiadny z nich nemá právo na náhradu nákladov (§ 142 odst. 2 o. s. r.). Ak bola dôvodom určenia, že nehnuteľnosti nie sú zaťažené záložným právom, neplatnosť záložnej zmluvy (ako tomu bolo i v prejednávanej veci), je potrebné pri posudzovaní miery úspechu účastníkov vo veci vziať do úvahy, že táto neplatnosť – napriek tomu, že nemohla byť vyslovená vo výroku rozsudku – bola pre posúdenie veci rozhodujúca (podstatná) a že sa premietla vo výroku, ktorým bolo žalobe vyhovené. S ohľadom na tým určenú povahu predmetu konania je v takom prípade opodstatnený záver, že čiastočný neúspech žalobcu spočívajúci v zamietnutí žaloby o určenie neplatnosti záložnej zmluvy pre nedostatok naliehavého právneho záujmu na tomto určení je – v pomere k jeho úspechu v zostávajúcej (a pre stanovenie vzájomných práv a povinností účastníkov určujúci) časti predmetu konania – jeho neúspechom len v pomerne nepatrnej časti v zmysle ustanovenia § 142 odst. 3 o. s. r., a že mu preto súd môže priznať plnú náhradu nákladov konania.

Právna oblasť: Občianske právo

Právny inštitút: Náhrada trov konania

Súvisiace predpisy a ustanovenia: **pre SR:** č. 99/1963 Zb. – § 142, č. 160/2015 Z. z. – § 225

pre ČR: č. 99/1963 Sb. – § 142

14. K určovaniu výšky bezdôvodného obohatenia

Rozsudok Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 28 Cdo 4162/2015 zo dňa 1. 8. 2016

Anotácia:

Okresný súd rozsudkom uložil žalovanej zaplatiť žalobkyňu sumu s úrokom z omeškania (výrok I.), a zvyšnú sumu aj s úrokom z omeškania zamietol (výrok II.) a rozhodol o náhrade nákladov účastníkov konania i štátu. Súd zistil, že žalobkyňa, ktorá bola na základe nájomnej zmluvy z roku 1998 nájomkyňou, uzatvorila v roku 2005 so žalovanou zmluvu o budúcej podnájomnej zmluve na nebytové priestory v zmienenom objekte. K uzatvoreniu samotnej zmluvy o podnájme medzi účastníkmi nikdy nedošlo, žalovaná napriek tomu priestory v tejto nehnuteľnosti v období od augusta 2005 do apríla 2007 užívala, čím na úkor žalobkyne nadobudla bezdôvodné obohatenie v zmysle § 451 odst. 2 OZ, ktoré je nutné vyčíslíť so zreteľom k obvyklej cenovej hladine podnájomného. Súd žalobe nevyhovel iba v časti, ktorou sa žalobkyňa domáhala úhrady za služby poskytované v súvislosti s užívaním príslušných priestorov, nakoľko nebolo dostatočne preukázané, v akom rozsahu žalovaná uvedené plnenia skutočne čerpala.

Právna veta:

Pri zisťovaní miery majetkového prospechu krajský súd dostatočne nezohľadnil základné pravidlo, podľa ktorého sa rozsah povinnosti vydať bezdôvodné obohatenie neodvíja od ujmy, ale od prospechu nadobudnutého tým, ktorý sa obohatil. Bezdôvodné obohatenie subjektu, ktorý užíval cudziu vec bez náležitého právneho titulu sa potom zásadne meria v mieste a čase obvyklou hladinou nájomného, pretože práve táto veličina najlepšie vyjadruje, o akú hodnotu sa majetkový stav obohateného neznížil, ak nemusel vynaložiť prostriedky na zaistenie práva užívať porovnateľný predmet, i keď by tak za normálneho chodu udalostí musel urobiť. Ak teda identifikoval dovolací súd v poslednom citovanom rozhodnutí majetkový prospech osoby užívajúcej byt na základe súhlasu domnejšej nájomkyne čiastkou, ktorú táto nájomkyňa zaplatila bytovému družstvu ako vlastníčkovi bytu, učinil tak na základe skutkového zistenia súdov nižších stupňov, že zmienená suma bola rovnaká ako trhovú nájom.

Aj v kontexte predmetného prípadu je teda nutné skúmať, akú úplatu by za bežných okolností bola žalovaná nútená uhradiť za užívanie priestorov obdobných tým, ktoré mala k dispozícii v objekte. S dovolateľkou možno pritom súhlasiť v tom, že obvyklú výšku nájomného za užívanie čiastkových priestorov situovaných v budove pravdepodobne nebude príliš ľahké vyčíslíť ako zlomok peňažného plnenia plateného za prenájom celého objektu zodpovedajúceho podielu výmery príslušných priestorov na podlahovej ploche budovy.

Právna oblasť: Občianske právo hmotné

Právny inštitút: Bezodôvodné obohatenie

Súvisiace predpisy a ustanovenia: **pre SR:** 40/1964 Zb. – § 451 ods. 2

pre ČR: 40/1964 Sb. – § 451 ods. 2

15. Definícia pojmu „týranie“ a páchanie trestného činu „po dlhší čas“

Uznesenie Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 1Tos/106/2016 zo dňa 9. 11. 2016

Anotácia:

Napadnutým uznesením okresný súd postupom podľa § 331 ods. 1 písm. b) Tr. por. odmietol návrh prokurátora Okresnej prokuratúry Bratislava I na schválenie dohody o vine a treste v trestnej veci vedenej proti obvinenému pre skutok právne kvalifikovaný ako zločin týrania blízkej osoby a zverenej osoby podľa § 208 ods. 1 písm. a) Tr. zák.

Právna veta:

Pokiaľ ide o právnu kvalifikáciu skutku ako zločin týrania blízkej osoby a zverenej osoby podľa § 208 ods. 1 písm. a) Trestného zákona, tak sťažnostný súd pripomína, že „týranie“ nie je a nikdy ani nemôže byť len jednorazové konanie, ktoré pozostáva napríklad len z ojedinelých nadávok, či urážok, prípadne len z ojedinelého fyzického útoku na poškodenú osobu. Musí ísť o trvalejšie (sústavnejšie) konanie, ktoré sa opakovane vyznačuje určitým hrubším a zjavne necitlivým zaobchádzaním a tým, že sa pravidelne opakuje spôsobuje poškodenej osobe psychické, prípadne aj fyzické útrapy. Týranie sa preto vyznačuje určitou hromadnosťou útokov voči poškodenej osobe, medzi ktorými môže byť určité časové obdobie, keď páchatel neútočí, teda na naplnenie pojmu týranie nie je nutné, aby páchatel útočil neustále (každý deň). Na strane druhej je potrebné si uvedomiť, že určitá hromadnosť útokov, či dlhšiu dobu trvajúce (sústavné) útočenie obvineného je znakom základnej skutkovej podstaty stíhaného trestného činu, nakoľko práve takéto konanie je podstatou trestného činu týrania blízkej osoby a zverenej osoby. Z uvedeného vyplýva, že len zo samotného časového vymedzenia skutku uvedeného v dohode o vine a treste nie je možné automaticky vyvodzovať, že došlo k spáchaniu trestného činu závažnejším spôsobom konania, t. j. po dlhší čas v zmysle § 208 ods. 3 písm. d) Tr. zák. Právny výklad preto musí byť v tomto smere vychádzať z toho, že čím menej intenzívne, či časté bude trvanie protiprávneho konania obvineného, tým dlhšiu dobu bude musieť trvať, aby sa mohol naplniť znak kvalifikovanej skutkovej podstaty spočívajúci v páchaní trestného činu „po dlhší čas“.

Právna oblasť: Trestné právo

Právny inštitút: Týranie blízkej osoby a zverenej osoby

Súvisiace predpisy a ustanovenia: pre SR: 300/2005 Z. z. – § 208 ods. 1 písm. a), § 208 ods. 3 písm. d)